

پیشنهادات پالیسی یافته های پژوهش:

ورای خطوط جدایی

واقعیت صلح سازی به رهبری جوانان در افغانستان، لیبیا، سیرالئون و کلمبیا

- با آنکه افغانستان یک کشوری در حال منازعه است و از جانی از خشونت‌های چهاردهه گذشته فاصله میگیرد، بسیاری از جوانان افغانستان در فعالیتهای مدنی از طریق جنبش‌های اجتماعی، آموزش و همچنان صلح سازی از طریق فعالیت هنری فعال هستند.
- انگیزه‌های درونی جوانان برای سهمیم شدن در ساختن یک جامعه صلح آمیز و امن، و حمایت و فرصتهایی که نهادهای غیر دولتی فراهم ساخته است عوامل عمده در انگیزه دهی آنان برای انجام فعالیتهای مدنی می‌باشد.
- فقر اقتصادی فراگیر و بیکاری، و همچنان نگاه منفی اجتماع عوامل بازدارنده و موانعی هستند که باعث می‌شود جوانان افغانستان نتواند بطور معنی دار در فعالیتهای مدنی دخیل شوند.
- بازیگران حکومتی و سایر گروه‌های ذینفع باید مشارکت معنی دار جوانان از طیف‌های مختلف را در سطح تصمیم گیری و نهادهای دولتی ضمانت کرده و در کنار آن، باید از پیشرفت نظام آموزشی حمایت شود تا ازین طریق سطح فقر بیکاری در جامعه نیز کاهش پیدا کند.

شبکه متحد جوانان صلح ساز (United Network of Young Peacebuilders) به همکاری موسسه اندیشه‌وران در افغانستان، موسسه Together We Built It در لیبیا، موسسه Youth Participation in Peace and Development-Sierra Leone در سربلئون و موسسه Fundación Escuelas de Paz در کلمبیا طی جنوری تا دسامبر ۲۰۱۸ پژوهش حاضر را انجام داده است که در آن بطور مقایسه ای فعالیتهای مدنی جوانان در افغانستان، لیبیا، سربلئون و کلمبیا تحلیل شده است. این پژوهش درصدد است تا از طریق راهکار مبتنی بر شواهد^۱ کمکی کرده باشد در پالیسی‌ها و برنامه‌های مرتبط به صلح و امنیت. این پیشنهادات پالیسی یافته‌ها و پیشنهادات ۴۷ گفتگو، ۳ بحث گروهی و ۵ مصاحبه کلیدی با جوانان، اعضای دولت و نهادهای دونه در کابل، هرات، مزار، بدخشان و همچنان جوانان مهاجر در ایران: تهران، مشهد و قم می‌باشد.

معرفی

پسا ۲۰۰۱ حضور جوانان در افغانستان در عرصه‌های مختلف اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی یک روند رو به رشد بوده است. در کنار این واقعیت که به لحاظ جمعیتی بخش عمده نفوذ افغانستان را (۶۳،۷٪) جوانان تشکیل میدهد^۲. چهار دهه جنگ و خشونت بی وقفه بطور

^۱ Evidence-based approach

^۲ UNFPA Afghanistan (<https://afghanistan.unfpa.org/en/node/15227>)

عمیقی زندگی جوانان در این کشور را تحت تاثیر قرار داده است. به رغم نقش مهم آنها در صلح و دولت سازی، سیستم پدرسالاری حاکم در افغانستان مانع از مشارکت معنی دار مدنی و سیاسی جوانان شده است.

با آنهم، تعداد زیادی از جوانان در افغانستان از طریق دادخواهی، تعلیم، رسانه‌های اجتماعی، و همچنان ابتکارات هنری راه‌های بدیلی برای مشارکت اجتماعی ایجاد کرده اند. این اقدامات برخاسته از انگیزه‌های درونی آنها بوده است برای تغییر وضعیتی که هم بطور شخصی به آنها صدمه میزند و هم به اجتماعی که در آن زندگی می‌کنند. تقلا برای معیشت و نگاه منفی یا عدم اعتماد جامعه نسبت به جوانان عواملی هستند که باعث کاستن از انگیزه‌های آنها، زمان و کاستن از سطح تعلیمی و دسترسی آنها به مشارکت می‌شود.

هدف اصلی این شرح پالیسی ارایه پیشنهادات مشخص به گروه‌های ذی نفع در افغانستان است غرض سهم گیری جوانان در صلح سازی توسط افزایش انگیزه‌های آنها و برداشتن موانع صد راه فعالیت‌های مدنی جوانان.

زمینه

افغانستان خانه ۳۶ میلیون انسان متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ایماق، ترکمن، بلوچ و سایر اقوام می‌باشد.^۳ جوانان ازین میان بیشترین بخش نفوس آنرا تشکیل میدهد که تخمین زده می‌شود ۶۳٫۷ درصد مردم آن زیر ۲۵ سال سن دارد.

در سال ۲۰۰۱ ایالات متحده و هم‌پیمانان اش طالبان را از قدرت کنار زد. بعد از آن حکومت جدید و قانون اساسی جدید تاسیس شد. هنوز هم چالش‌های عمده فراروی این کشور باقی مانده است که باعث گردیده حکومت نتواند ثبات پایدار و مشارکت همگانی و همه شمول در تصمیم گیری‌ها را تامین کند.

افغانستان از اوایل سال ۲۰۱۸ موج جدیدی از حملات توسط طالبان و سایر گروه‌های شورشی را شاهد بوده است که در آن بیشترین تعداد غیرنظامیان توسط حملات انتحاری و سایر عملیات‌ها کشته شده اند.

در کنار این چالش‌ها، پیشرفت‌های مثبتی هم صورت گرفته است. از جمله چهره‌های جوانی که در ادارات دولتی استخدام شده اند. در اگست ۲۰۱۸، رییس جمهور افغانستان و رییس اجرایی از برگزاری پارلمان جوانان افغانستان در راستای ارزش‌های دموکراتیک استقبال کردند.

فعالیت‌های مدنی جوانان افغانستان

انواع فعالیت‌های مدنی به رهبری جوانان

بسیاری از جوانان افغانستانی در فعالیت‌های مدنی دخیل هستند، بخصوص جوانانی که در شهرهای بزرگ زندگی می‌کنند و تحصیل کرده هستند. فعالیت‌های مدنی جوانان افغانستان را می‌توان به کتگوری‌های: فعالیت‌های دادخواهی، فعالیت‌های آموزشی، صلح سازی از طریق هنر و همچنان کارهای مرتبط به انکشاف اجتماعی تقسیم بندی کرد.

با آنکه فعالیت‌های دادخواهی بیشتر در گفتگوها با پاسخ دهندگان این پژوهش تکرار شده است قابل یاد آوری است که این فعالیت‌ها توسط جوانان در قالب نهادهای جامعه مدنی و سایر گروه‌های غیر رسمی دنبال شده است نه در قالب احزاب سنتی. فکر کردن ورای افتراقات قومی و در نظر گرفتن منافع کلان اجتماعی از نظر پاسخ دهندگان این پژوهش اهمیت اساسی دارد برای فایق آمدن بر سیاست‌ها مبتنی بر هویت‌های قومی و نژادی نسل‌های رهبران گذشته کشور.

بعد از انتخابات سال ۲۰۱۴، جنبش‌های اجتماعی نیز در پاسخ به عدم اعتنای حکومت به جوانان و همچنان بد تر شدن اوضاع امنیتی در کشور شکل گرفت. از جمله می‌توان از جنبش تبسم، جنبش روشنایی و یاهم جنبش رستاخیز تغییر نام برد که اکثرا توسط جوانان رهبری می‌شد/می‌شود. در جون ۲۰۱۸، گروهی از جوانان و مردم به رهبری محمد اقبال خیبر ۲۴ ساله که خود دانشجو است صدها کیلومتر راه راه از هلمند به کابل قدم زدند تا درخواست شان را برای پایان جنگ ۴۰ ساله افغانستان به گوش همه برسانند.

^۳ <https://www.worldometers.info/world-population/afghanistan-population>

با اینکه این حرکت‌ها جوانان افغان را توانایی می‌دهد تا اعتراضات و خواسته‌های شان را بطور مسالمت آمیز از حکومت مطالبه نمایند اما به دلیل طبیعت ارگانیکی چنین اعتراض‌هایی و همچنان فقدان سازمان‌دهی موثر آنها از تاثیرات این حرکت‌ها کاسته شده و پایایی چنین حرکت‌های مسالمت آمیز را کم تر می‌کند.

«صلح توسط زور تامین نمی‌شود، فقط توسط درک متقابل حاصل می‌شود»

خانم جوان، از بدخشان افغانستان

فعالیت‌های مدنی جوانان افغانستان در قالب آموزش نیز انجام می‌پذیرد. مثل باشگاه‌های مناظره برای شکل دادن به تحلیل انتقادی و یا فنون سخنوری و بحث روی موضوعاتی چون حقوق زنان، اهداف انکشافی پایدار و غیره. همچنان جوانان افغانستان نقش فعال در برگزاری حلقه‌های کتابخوانی، میزگردها، سمپوزیم جوانان، و یا برنامه‌هایی که گفتگوهای میان نسلی را تسهیل می‌کند دارند. از جمله می‌توان برنامه شبیه سازی سازمان ملل متحد را نام برد که در این اواخر جوانان افغانستان آنرا در شهرهای بزرگ برگزار می‌کنند. بسیاری از این برنامه‌ها توسط انجمن‌های دانشجویی در سطح مکاتب و دانشگاه‌ها راه اندازی می‌شود و معمولاً مستفید شونده‌گان این برنامه‌ها جوانانی هستند که به آموزش رسمی دسترسی ندارند.

برعلاوه، جوانان دیدگاه‌های سیاسی و نقد و نظرات شان را از روش صلح سازی از طریق فعالیت‌های هنری نیز ابراز می‌کنند مثل نقاشی‌های خیابانی یا موسیقی همراه با اشعار انتقادی.

عوامل انگیزه دهنده

روند روبه رشد فضا برای فعالیت‌های مدنی بعد از سقوط طالبان و تشکیل چارچوب قانون اساسی در ۲۰۰۴ زمینه را برای فعالیت‌های مدنی جوانان در افغانستان فراهم کرده است. لیکن خشونت و ناامنی همچنان ادامه یافته است. عامل اصلی از نظر پاسخ دهنده گان این پژوهش که به جوانان انگیزه می‌دهد برای فعالیت‌های مدنی، تحرک درونی آنان است برای سهم گیری در تامین صلح و امنیت و همچنان موضوعات مرتبط به عدالت اجتماعی که بطور شخصی و جمعی آنان را متاثر ساخته است.

جوانان افغانستان تمایل برای کار با اجتماع و هم‌فکران شان در یک محیط امن را دارند. آنان در جستجوی حس تعلق و به رسمیت شناختن شان توسط اجتماع هستند تا بتوانند همبستگی و همدلی را تمرین کنند. در این پژوهش جوانان افغانستان نیاز به برقراری ارتباط بیشتر با مردم و شبکه‌های بزرگتر اجتماعی را ابراز کرده اند.

عامل انگیزه دهنده بعدی که بیشتر پاسخ دهندگان تکرار کرده اند فرصت‌ها و حمایت‌های تکنیکی توسط نهادهای مدنی هستند تا چشم انداز آنها را در باره رشد شخصی و اشتغال آنان افزایش دهد. جوانان پاسخ دهنده در این پژوهش، فرصت‌های آموزشی، بورس‌ها، فرصت‌های میان فرهنگی و تبادل، مواد آموزشی قابل دسترس و بطور عمومی حمایت جامعه بین المللی از طریق موسسات غیر دولتی را بعنوان عواملی که زمینه را برای فعالیت‌های مدنی آنان فراهم ساخته اند ذکر کرده اند.

افزایش دسترسی به تعلیم و تربیه با کیفیت، رسانه‌های جمعی و رسانه‌های بین المللی محرک‌های دیگری هستند که منجر به فعالیت‌های مدنی جوان در افغانستان می‌شود.

موانع

پاسخ دهندگان این پژوهش فقر و بیکاری را بعنوان عامل اصلی بازدارنده فعالیت‌های مدنی جوانان بطور مکرر ذکر کرده اند. تقلا برای زنده ماندن از انگیزه‌ها، زمان، سطح آموزش و تحرک برای دخیل شدن در فعالیت‌های مدنی جوانان کاسته است. رشد نرخ بیکاری و وخامت اوضاع امنیتی همچنان باعث گردیده تا جوانان، کشور شان را برای دنبال کردن فرصت‌های بهتر ترک کنند.

عامل بازدارنده بعدی، نگاه منفی اجتماع به جوانان است. جوانان گفته اند از سوی بزرگان جدی گرفته نمی‌شوند، نه تنها بزرگان به آنها اعتماد نمی‌کنند بلکه در برخی موارد مانع از ابراز نظر آنان می‌شوند. این مسئله بخشی از آن ناشی از ارزش‌های سنتی جامعه افغانستان می‌شود. فعالیت‌ها و عقاید آنان که خلاف این نرم‌ها باشند نادیده گرفته شده و رد می‌شوند.

از نظر پاسخ دهندگان این پژوهش، تبعیض علیه اقلیت‌ها و گروه‌های اجتماعی خاص عامل دیگر هستند که از فعالیت‌های مدنی جوانان افغانستان می‌کاهد. بعنوان مثال، جوانان از تبعیض سیستماتیک دولت علیه گروه‌های خاص قومی یاد کرده اند که توسط سیستم سهمیه بندی قومی تشدید شده است. علاوه بر این، زنان جوان به دلیل چیرگی هنجارهای اجتماعی، فقدان استقلال مالی و همچنان تحدیدهای گروه‌های شورشی که بطور خاص زنان را هدف قرار می‌دهند با محدودیت‌های بیشتری مواجه هستند تا در فعالیت‌های مدنی سهمیم شوند.

«خواست من از دولت این است تا جوانان را از گروه‌های قومی مختلف متحد بسازد. اگر دولت

میخواهد صلح پایدار را تامین کند نیازمند بسیج همه اقشار جامعه است»

پاسخ دهنده جوان از ولایت هرات

با وجود افزایش حضور جوانان در پست‌های دولتی، پاسخ دهندگان به این باور هستند که این نقش‌ها سمبولیک هستند. فساد و فقدان پالیسی‌های دولتی برای رسیدگی به جوانانی که به حاشیه رانده شده اند همچنان موانعی هستند صد راه مشارکت مدنی آنان.

نهایتاً، امنیت جوانان بطور فزاینده ای توسط حملات انتحاری، هدف قرار دادن تجمعات مدنی و حملات شورشیان به شهرهای بزرگ تهدید می‌شود. بسیاری از جوانان از آینده مبهم، تروما و زخم‌های التیام نیافته و نبود خدمات روانی در کشور رنج می‌برند.

پیشنهادات پالیسی

۱. بازیگران دولتی، نهادهای مدنی و گروه‌های جوانان باید برای گذار از افتراقات قومی و موانع جنسیتی در سطح حکومت محلی و ملی تلاش کنند.
۲. دولت و نهادهای مدنی باید برای تداوم روند مثبت حضور روز افزون جوانان در دولت باهم همکاری کنند. برای این مهم، ضروریست تا نقش جوانان از تطبیق کننده پالیسی‌های اداری به توانمند سازی آنها برای تاثیر گذاری در پروسه‌های دموکراتیک گسترش یابد.
۳. بازیگران حکومتی و نهادهای دونه باید از مشارکت اقتصادی جوانان توسط توسعه برنامه‌های اقتصادی همه شمول و جوان محور حمایت کنند.
۴. دولت باید در راستای آوردن اصلاحات در نظام آموزشی تلاش کرده و دسترسی جوانان به آموزش‌های عالی با کیفیت را بهبود ببخشد. اصلاح برنامه‌ی آموزشی باید مبتنی بر بهبود حقوق شهروندی، ترویج ارزش‌های هم زیستی مسالمت آمیز، مدارا و باز بودن باشد.
۵. جامعه جهانی و نهادهای مدنی باید توسط حمایت مالی و مشوره تخنیکي از تاثیرگذاری و پایایی ابتکارات جوانان حمایت کند. هماهنگی بیشتر میان گروه‌های جوانان برای شکل دادن موثر پالیسی‌ها و برنامه‌های ملی ضروری است.
۶. دولت، نهادهای جامعه مدنی و جوانان در ساختن استراتیژی ملی برای تطبیق قطع‌نامه ۲۲۵۰ سازمان ملل متحد درباره جوانان، صلح و امنیت باید باهم همکاری کنند. با الهام از قطع‌نامه ۲۴۱۹ شورای امنیت سازمان ملل متحد، شرکت جوانان در گفتگوهای صلح با طالبان باید در نظر گرفته شود.
۷. دولت و نهادهای جامعه مدنی باید میکانیزم‌ها و برنامه‌های آموزشی را برای مشارکت فعالیت‌های جوانان مهاجر افغانستان در کشور میزبان تاسیس کنند. دولت، نهادهای جامعه مدنی و جوانان باید برای صلح پایدار باهم کار کنند تا زمینه بازگشت این جوانان به کشور شان فراهم شود.

1. BBC (2018, June 16). *Afghanistan's march for peace from Lashkar Gah to Kabul*. Retrieved from www.bbc.com/news/world-asia-44502443 (viewed 11 November 2018).
2. Belquis, A. (2015). *Afghan youth and extremists: why are extremists narratives so appealing?*. Washington D.C: United States Institute for Peace. Retrieved from: <https://www.usip.org/publications/2015/08/afghan-youth-and-extremists>
3. Bose, S., Bizan, N., & Ibrahimi, N. (2019). *Youth protest movements in Afghanistan: Seeking voice and agency*. Washington D.C: United States Institute of Peace. Retrieved from: <https://www.usip.org/publications/2019/02/youthprotest-movements-afghanistan>
4. Conciliation Resources (2018). *Youth perspectives on peace and security: Afghanistan*. Retrieved from: <https://www.cr.org/downloads/afghanistan%20Youth%20Perspectives%20on%20Peace%20and%20Security.pdf> (viewed 11 November 2018).
5. Simpson, G . (2018). *The missing peace: Independent progress study on youth, peace, and security*. New York: UNFPA. Retrieved from: <https://www.youth4peace.info/system/files/2018-10/youth-web-english.pdf>
6. Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction (2018). *Quarterly report to the United States Congress*. Retrieved from <https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2018-10-30qr.pdf>
The Guardian (2018, August 15). *Suicide bomber kills 48 after targeting Kabul education centre*. Retrieved from <https://www.theguardian.com/world/2018/aug/15/kabul-suicideblast-kills-at-least-25>
7. UNDP (2018). *Afghanistan: Human development index and its indicators*. Retrieved from <http://hdr.undp.org/en/composite/HDI> (viewed on 9 November 2018).
8. UNDP (2018). *Afghanistan: Human development reports, Human development Indicators*". Retrieved from <http://hdr.undp.org/en/countries/profiles/AFG> (viewed on 9 November 2018).
9. UNFPA (2018). *Young people in Afghanistan*. Retrieved from <https://afghanistan.unfpa.org/en/node/15227> (viewed on 11 November 2018).
10. UNFPA (2018). *Potential unleashed; From the Afghanistan youth parliament to candidacy for the Afghan Parliament*. Retrieved from: <https://afghanistan.unfpa.org/en/news/potential-unleashed-afghanistan-youth-parliament-candidacy-afghan-parliament-0> (viewed 11 November 2018).
11. UNOY Peacebuilders (2018). *Beyond dividing lines: The reality of youth-led peacebuilding in Afghanistan, Colombia, Libya, and Sierra Leone*. The Hague: UNOY Peacebuilders. Retrieved from: http://unoy.org/wpcontent/uploads/FinalVersion-Research-Report_Beyond-Dividing-Lines_UNOY.pdf